

γικό 50%, που θα τους επιτρέψει να σχηματίσουν κυβέρνηση και να ανατρέψουν τον Ερντογάν.

Όσον αφορά τη συμμαχία Ερντογάν-Μπακσελί, με το 34% που συγκεντρώνουν δημοσκοπικά τώρα, είναι εξαιρετικά απίθανο αν όχι αδύνατον να βγουν νικητές την επομένη των εκλογών, εκτός και αν αναζητήσουν τη στήριξη των Κούρδων του ΗΔΡ, με μια θεαματική κίνηση προς τον φυλακισμένο ηγέτη των Κούρδων, Αμπντουλάχ Οτσαλάν, την οποία απορρίπτει μετά... βδελυγμίας ο Μπακσελί.

Αρα, το πιο πιθανό είναι την επομένη της εκλογικής αναμέτρησης η συμμαχία ΑΚΡ-ΜΗΡ να έχει χάσει τις εκλογές.

Ακριβώς αυτό το ισχυρό ενδεχόμενο έβαλε τον Ερντογάν σε δεύτερες σκέψεις. Να μην είναι αυτός υποψήφιος Πρόεδρος, αλλά ένα άλλο στέλεχος, που θα χρεωθεί την ήττα. Στη συνέχεια, προσδοκώντας ότι τα έξι κόμματα, λόγω της κρίσιμότητας της κατάστασης στην τουρκική οικονομία, θα κληθούν να λάβουν αντιλαϊκά μέτρα και στην ουσία δεν θα μπορέσουν να κυβερνήσουν, ο Ερντογάν, χρησιμοποιώντας τους ισχυρούς μηχανισμούς που διαθέτει στο κράτος, στα τζαμιά, στα ισλαμικά τάγματα και στην κοινωνία, θα προκαλέσει πρόωρες εκλογές, τις οποίες φιλοδοξεί να κερδίσει τη φορά αυτή ως υποψήφιος ο ίδιος, για να επανέλθει στην εξουσία.

Αυτό είναι ένα σενάριο που κυκλοφορεί στους διαδρόμους του προεδρικού μεγάρου στην Αγκυρα, όπου ήδη γίνονται οι σχετικοί υπολογισμοί για την επόμενη ημέρα. Στοιχεία καταστρέφονται, λεφτά κρύβονται για να μη δουν ορισμένοι των εαυτό τους στο εδώλιο του κατηγορουμένου, ενώ κάποιοι κάνουν deals με την αντιπολίτευση, παρέχοντας στοιχεία για σκάνδαλα της διοίκησης Ερντογάν, προκειμένου να εξασφαλίσουν οι ίδιοι το ακαταδίωκτο ή και κάποια θεσούλα την επόμενη ημέρα. Αρα, η επόμενη ημέρα είναι εσωστρέφεια στην τουρκική πολιτική σκηνή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εξωτερική της πολιτική.

© Κώστας Υφαντίς
Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων
και διευθυντής του ΙΔΙΣ
στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ένταση σε τρεις άξονες

■ **ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΜΕ** να ισχυριστούμε βάσιμα ότι από την επίσκεψη του Προέδρου Ερντογάν στην Αθήνα το 2017, η αναθεωρητική ατζέντα της Αγκυρας έγινε τόσο ορατή όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν με την «πρόσκληση» να ξανασυζητήσουμε τις διευθετήσεις της Συνθήκης της Λωζάννης. Από το καλοκαίρι του 2019 και μετά αυτή η ατζέντα απέκτησε σχήμα και περιεχόμενο. «Γαλάζια Πατρίδα», τουρκολιβικό μνημόνιο, εργαλειοποίηση μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, έρευνες σε μη οριοθετημένες περιοχές και μια ρητορική επιθετική, τοξική και εσχάτως εντοπισμένη στο πρόσωπο του Έλληνα πρωθυπουργού. Αυτά τα χρόνια η μόνιμη ερώτηση στην ελληνική δημόσια συζήτηση είναι όχι αν, αλλά πότε αυτή η τακτική της Αγκυρας θα εξελιχθεί σε μια λιγότερο ψυχρή σύγκρουση. Η ανακοίνωση της τουρκικής κυβέρνησης για γεωτρήσεις στην ανατολική Μεσόγειο μέσα στον Αύγουστο έρχεται να επιβεβαιώσει ότι η προοπτική εξομάλυνσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων είναι μια εξαιρετικά απομακρυσμένη προοπτική, τουλάχιστον στην τρέχουσα συγκυρία. Μια συγκυρία αβεβαιότητας, που προκύπτει από έναν δύσκολο συνδυασμό εσωτερικών προβλημάτων του καθεστώτος Ερντογάν, εξωτερικών προκλήσεων και μικρότερων ή μεγαλύτερων απογοητεύσεων για τον Πρόεδρο της Τουρκικής Δημοκρατίας. Οι προσπάθειες βελτίωσης των διμερών σχέσεων με χώρες-κλειδιά στην περιοχή εξελίσσονται αργά και με τους όρους των άλλων. Ο Σαουδάραβας διάδοχος πηγαίνει στην Αγκυρα, αλλά αμέσως μετά πηγαίνει στην Αθήνα (και στη Λευκωσία) «με τα χέρια γεμάτα». Η Αγκυρα για το Ριάντ είναι σημαντική -ίσως εν αναμονή των εκλογών στην Τουρκία- όμως στην Αθήνα ανοίγει η πόρτα της Ευρώπης για τον ηγέτη της Σαουδικής Αραβίας. Πολιτικά αυτό που προσφέρει η Αθήνα δεν μπορεί να το δώσει η Αγκυρα. Και αυτό εντείνει τη σύγχυση.

Σταθερά, εδώ και 18 μήνες, η ένταση που εκπέμπεται από την Αγκυρα κινείται σε τρεις άξονες. Πρώτον, στην προσπάθεια να οικοδομηθεί ένα νομικό πλαίσιο αμφισβήτησης της ελληνικής κυριαρχίας σε ολόκληρο το ανατολικό Αιγαίο με τις επίσημες «καταγγελίες» για την παραβίαση της πρόβλεψης των συνθηκών για αποστρατιωτικοποίηση - «καταγγελίες» που θα συνεχιστούν με τρίτη επιστολή στον ΟΗΕ. Δεύτερον, η αμφισβήτηση στο πεδίο με τη «συνήθη» πλέον τακτική των υπερηχητικών και παραβιάσεων. Τρίτον, οι απειλές για πράγματα που θα συμβούν για να αντιμετωπιστεί η «παραβατική» συμπεριφορά της Ελλάδας. Δεν πρέπει να υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι το επόμενο διάστημα η ένταση θα αυξάνεται. Για την Αγκυρα, αυτοί οι τρεις άξονες είναι μοχλοί πίεσης απέναντι στην Ελλάδα, αλλά και σε τρίτους. Το πού θα κατευθυνθεί το τουρκικό γεωτρήσανο είναι κρίσιμο, αλλά εντέλει δεν υπάρχει κανένα σενάριο που να αιφνιδιάσει την ελληνική πλευρά.